

PROGRAM ROZVOJE VENKOVA

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova: Evropa investuje do venkovských oblastí

LPIS

Hnojení v okolí vod

Podklady pro školení

Říjen 2011

Asociace
soukromého zemědělství ČR

1. Základní informace

Tento podklad se věnuje stručným návodům, jak si vyhledat „rizikové“ půdní bloky z hlediska vody a jak vůči nim zacházet s hnojivy. V rámci „plošných dotací“ ÚKZUZ kontroluje omezení vycházející:

1. **z nitrátové směrnice** (některé podmínky součástí CC-SMR 4), které se mě týká, pokud hospodařím ve zranitelné oblasti dusičnany (ZOD), kde jsou stanovena omezení na skladování a používání hnojiv v blízkosti vod,
2. **z CC-SMR 5a** (*minimální požadavky na hnojiva v AEO*), které se mě týká, pokud jsem zařazen v AEO-EAFRD, tzv. malá nitrátovka.

Jedním z hlavních kontrolních nástrojů je evidence hnojení (v kombinaci s kontrolou na místě). Základem by tedy pro mě mělo být zjištění, zda se mě omezení hnojení nějak týká a kde.

Stručný postup, jak zjistit, zda se mě nějaká omezení týkají a jak se chovat je tento:

1. Zjistím v LPIS „rizikové“ půdní bloky tj. bloky blízko vody, bloky ve zranitelné oblasti, bloky v I. zóně OPVZ, bloky AEO s podmínkou nehnojit.
2. Zjistím, zda se mě omezení nebo zákazy hnojení týkají:
 - a. Mám bloky, na kterých hnojím a které jsou do 3 m od vody?
 - b. Hnojím kejdou/močůvkou a mám bloky nad 7 stupňů a do 25 m od vody v ZOD?
 - c. Mám bloky se závazkem AEO, kde se nesmí hnojit?
 - d. Mám bloky v I. zóně OPVZ (tj. nesmím hnojit)?
 - e. Mám bloky s kulturou travní porost na zamokřených půdách (HPJ 65-76) bez provedené meliorace v ZOD (tj. nesmím hnojit)?
3. Mohu si zadat v LPIS odpočitatelné plochy k „rizikovým“ blokům, kde je omezení jen na část bloku/pás.

2. Jak najít „rizikový“ půdní blok?

Souhrnné informace najdu v LPIS na záložce Tisky:

- Tisk č. 2 **Přehled PB s detailními údaji k aktuálnímu datu**. Vody se týká sloupeček O, Q, R a S v tisku. Sloupeček P ukazuje kód závazku AEO.

ZOD	AEO-EAFRD	Svažitost [°]	Vzdál. od vody [m]	Meliorace	Aplikační pásmo	Vhodný k zatr.
O	P	Q	R	S	T	U
ano		3,50	71,38	ne	III a.	ano
ano		2,80	385,66	ne	II.	ano

- Tisk č. 16 **„Zařazení PB/DPB“ do ochranných pásem vodních zdrojů**. Mohu zjistit přítomnost I. stupně OPVZ.
- Tisky - část nitrátová směrnice **„Přehled opatření Nitrátové směrnice souhrn“**

Podrobnější informace k opatřením nitrátové směrnice či k opatřením „malé nitrátovky“ pro konkrétní bloky najdu v LPIS informace:

- Tisky - část nitrátová směrnice **„Přehled opatření Nitrátové směrnice podrobně“** a (pokud nejsem v ZOD a jsem v AEO používám tisk **Přehled opatření Podmínek na**

ochranu vod v rámci AEO/EAFRD). Tisk strukturuje půdní bloky do skupin podle kultury, klimatického regionu, aplikačního pásma (v případě orné půdy), typu půdy (v případě travního porostu) a sklonitosti. Ke každé skupině bloků jsou vypsána omezení, jež se na ně vztahují v rozdělení na omezení hnojení, zákaz hnojení, střídání plodin, hospodaření na svazích, uložení tuhých statkových a organických hnojiv, hospodaření u útvarů povrchových vod.

- **Ke každému PB** se vztahuje záložka „**NS**“, kde v části „**Nitrátová směrnice 2008**“ vidím, zda se PB nachází v ZOD a jaká opatření se na něj vztahují (rovnocenné informace jsou v **EPH** po stisku tlačítka **NITRAT** na zadávacím formuláři aplikace hnojiv). Na záložce „Podrobné“ u PB lze zjistit kód HPJ (2 a 3 číslice kódu BPEJ), nicméně zákaz hnojení na zamokřených půdách s trávou bez meliorace uvidím v tisku NS podrobně jako jedno z opatření, takže není nutné zkoumat kódy HPJ.

3. Voda v LPIS a pásma kolem vody

V mapě zobrazím vodní útvary v LPIS rozsvícením žárovky „**Vodní toky**“ ve stromečku (stejnou vrstvu lze zapnout i u žárovky „**Nitrátová směrnice/uložení hnojiv-detail**“).

Omezení hnojení v ochranných pásmech se váže **jen k plným modrým čarám** (vodní toky povrchové a stálé), nebo **k modrým „flekům“** (vodní plochy).

LPIS nezobrazuje 3m pásma, 25 m pásmo a 50 m zónu zapnu klikem na příslušné žárovky.

3 m pásmo kolem vodních útvarů:

- Na PB přiléhajících k vodním útvarům zachovat nehnojený ochranný pás 3 m. Vztahuje se na zemědělce v ZOD a žadatele AEO; pro ostatní v rámci GAEC od r. 2012.
- Není zobrazeno v mapě. Rozhodující je stav v terénu – 3 m se počítají od břehové čáry - kontrola probíhá výhradně v terénu, nesmí být viditelné známky hnojení v tomto pásmu. **Snížená výměra aplikace nemusí být promítnuta v evidenci hnojení.**
- Vztahuje se na aplikaci hnojiv. Nevztahuje se na ponechané sklíditelné zbytky a na pastvu – u pastvy musí být nejdále na břehové čáře vodního toku zabráněno zvířatům ve vstupu do vodního toku (optimálně ohradníkem).

25 m pásmo kolem vodních útvarů:

- Nehnojit tekutými hnojivy s rychle uvolnitelným N (kejda, močůvka) v pásu 25 m od břehové čáry se vztahuje jen na PB/DPB v ZOD přiléhající k vodnímu útvaru. Vztahuje se jen na zemědělce v ZOD.
- Vztahuje se JEN na PB/DPB se prům. sklonitostí nad 7 stupňů (záložka „Podrobné“ nebo informativní tisk č. 2 na záložce Tisky).
- **Snížená výměra aplikace hnojiv musí být promítnuta v evidenci hnojení!** Kontrola probíhá z evidence hnojení.

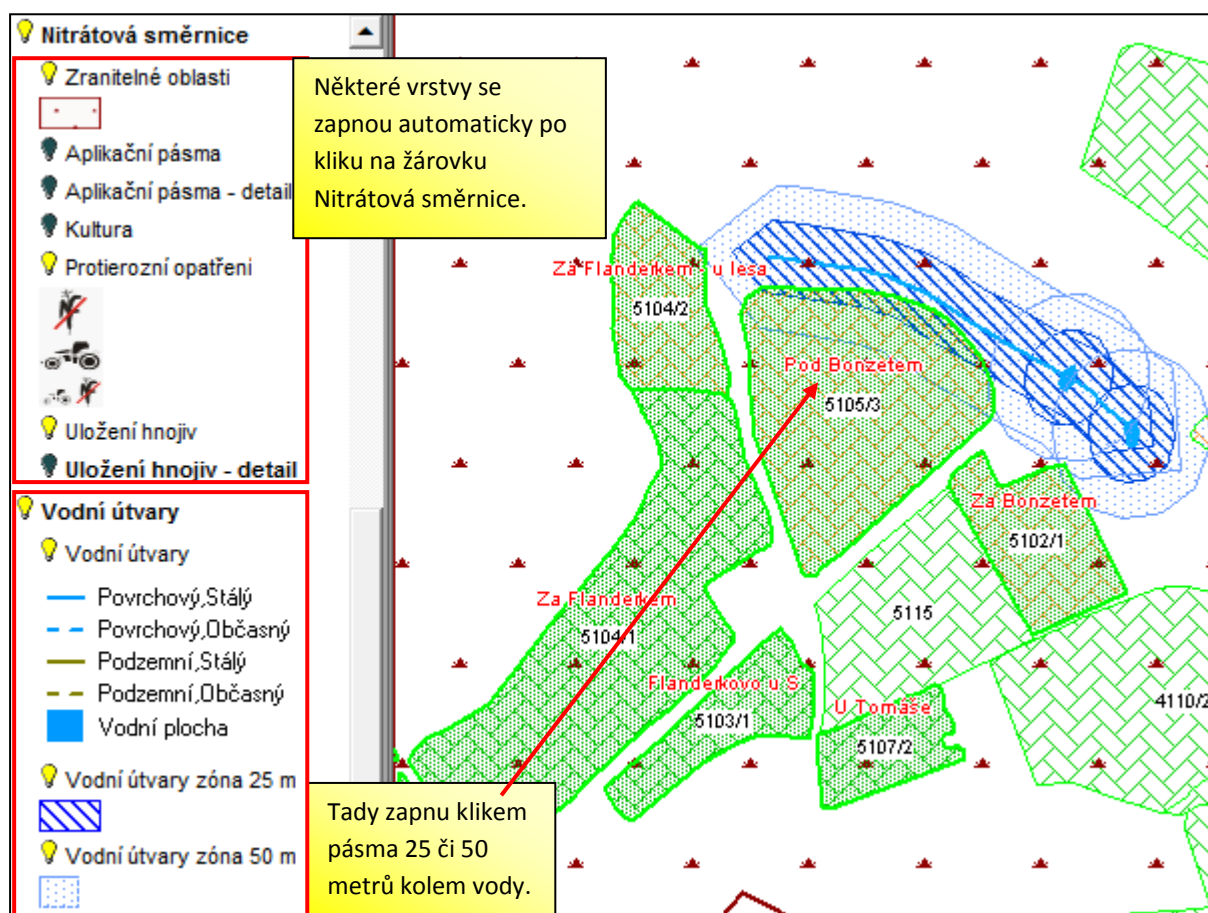
50 m pásmo kolem vodních útvarů:

- Složiště statkových hnojiv musí být vzdáleno od vodního útvaru minimálně 50 m. Vztahuje se JEN na uložení statkových hnojiv v ZOD. Mimo ZOD je vzdálenost pro uložení statkových hnojiv od vodního útvaru doporučena.

Doporučení: práce s mapou s vrstvami vod je přehlednější, vypnu-li ve stromečku Ortofotomapu.

Kliknutím na žárovku „**Nitrátová směrnice**“ se automaticky rozsvítí:

- vrstva **Zranitelné oblasti**,
- vrstva **Protierozní opatření** - vyskytuje-li se symbol kukuřice , platí zákaz pěstování širokořádkových plodin, symbol traktoru značí povinnost provádět vhodná agrotechnická opatření, je možná i kombinace ,
- vrstva **Uložení hnojiv** - různě barevné kachličky označují možnost uložení tuhých statkových a organických hnojiv na PB (viz kapitola 5),

Pod vrstvou **Nitrátová směrnice** si mohou rozsvítit i další žárovky jako Aplikační pásma, Aplikační pásma – detail (vztahuje se na ornou půdu) a žárovku Kultura (rozlišení kultur, obsahuje rovněž informaci o aplikačních pásmech u orné půdy a informaci o omezení jednorázové dávky hnojení dusíkatými hnojivými látkami na 80 kg N/ha).

4. Zadání odpočitatelných ploch

U založených zemědělských parcel mohou zadat tzv. **odpočitatelné plochy** (na záložce „Odpoč. ploch.“), mj. v okolí vodních toků (dále také například kolem okrajů pozemků a plochy krajinných prvků). **Odpočitatelné plochy slouží ke snazšímu zaevidování odpočtů aplikovaných výměr u aplikací hnojiv.** Zadané odpočitatelné plochy se mi poté budou vždy

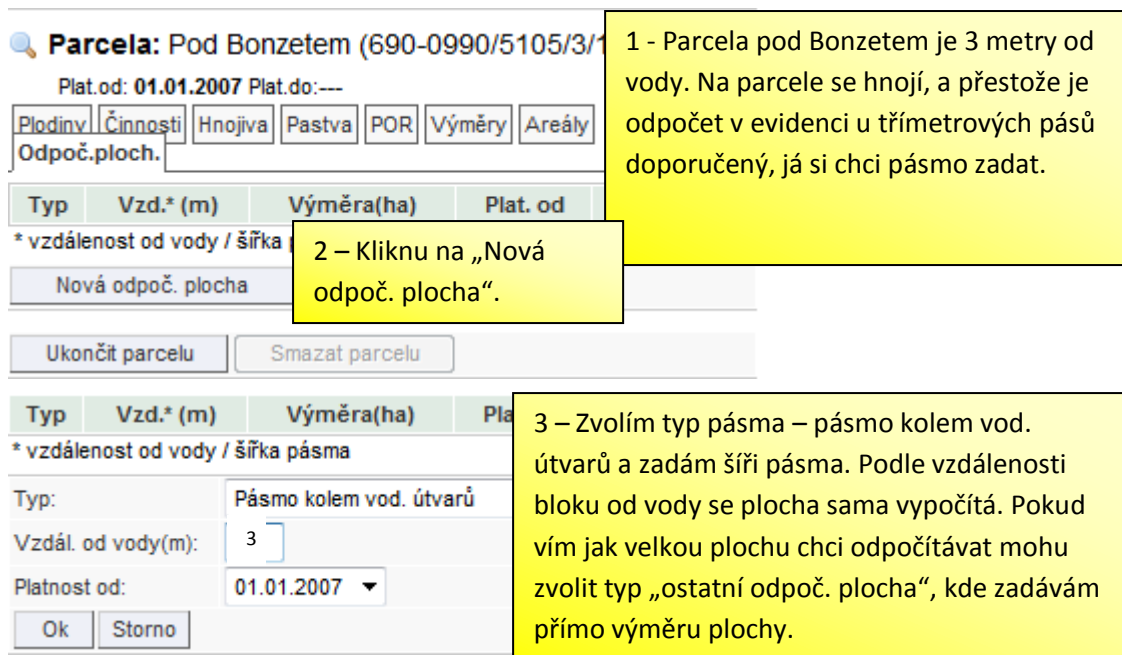
dopředu nabízet při zadávání aplikací hnojiv v EPH a nebudu muset na jejich zadání pamatovat a vždy je zadávat znovu při samotných aplikacích.

Odpočitatelné plochy bych si měl zadat v případě, že

- jsem v AEO nebo ve zranitelné oblasti a mám PB přiléhající k vodnímu útvaru (tj. se vzdáleností 0 m u vody), které hnojím (**zadání 3 m pásu odpočitatelné plochy kolem vodního toku je pouze doporučené**),
- jsem ve zranitelné oblasti, mám PB se sklonitostí nad 7 stupňů přiléhající k vodnímu útvaru (tj. se vzdáleností 0 m u vody) a používám ke hnojení tekutá hnojiva s rychle uvolnitelným dusíkem (např. *kejdu nebo močůvku*),

Zadání odpočitatelné plochy „pásma kolem vod. útvarů“ provádím následujícím způsobem:

1. Z tisku č. 2 **Přehled PB s detailními údaji k aktuálnímu datu** si vypíšu PB, u kterých chci zadat odpoč. plochu (bloky blízko vody, kde aplikuji POR s omezením).
2. Naleznu si příslušný PB a na formuláři parcely, na záložce „*Odpoč. ploch.*“ Kliknu na „*Nová odpoč. plocha*“.
3. Vyberu „*Pásma kolem vod. útvarů*“ a zadám „*vzdál. od vody (m)*“ např. 3 m. Automaticky se mi nabízí platnost od počátku platnosti parcely (*k výběru mohou být i další data*). Kliknu na OK.
4. Automaticky se spočítala plocha pásma. Tato plocha se mi bude nabízet k odečtení v EPH při zadávání aplikace POR na parcelu. Odpočitatelnou plochu mohu zrušit poklikem na .
5. V EPH si podle aplikace POR, kterou zadávám, mohu vybrat, zda a kterou zadanou odpočitatelnou plochu manuálně odečtu klikem na .

Parcela: Pod Bonzetem (690-0990/5105/3/1)
Plat.od: 01.01.2007 Plat.do: ---

Plodiny Činnosti Hnojiva Pastva POR Výměry Areály
Odpoč.ploch.

Typ	Vzd.* (m)	Výměra(ha)	Plat. od
* vzdálenost od vody / šířka			
Nová odpoč. plocha			

Ukončit parcelu Smazat parcelu

Typ	Vzd.* (m)	Výměra(ha)	Plat. od
* vzdálenost od vody / šířka pásma			
Typ:	Pásma kolem vod. útvarů		
Vzdál. od vody(m):	3		
Platnost od:	01.01.2007		
Ok Storno			

1 - Parcela pod Bonzetem je 3 metry od vody. Na parcele se hnojí, a přestože je odpočet v evidenci u třímetrových pásů doporučený, já si chci pásmo zadat.

2 – Kliknu na „Nová odpoč. plocha“.

3 – Zvolím typ pásma – pásmo kolem vod. útvarů a zadám šíři pásma. Podle vzdálenosti bloku od vody se plocha sama vypočítá. Pokud vím jak velkou plochu chci odpočítávat mohu zvolit typ „ostatní odpoč. plocha“, kde zadávám přímo výměru plochy.

Plodiny Činnosti Hnojiva Pastva POR Výměry Areály
Odpoč.ploch.

Typ	Vzd.* (m)	Výměra (ha)	Plat. od	Plat. do	
Pásma kolem vod. útvarů	3	0.0105	01.03.2011		–
Ostatní odp. plocha		0.5	01.03.2011		–

* vzdálenost od vody / šířka pásma

Nová odpoč. plocha Editace odpoč. ploch

4 – U zadaného pásma se mi spočítala výměra plochy. Klikem na „zákaz vjezdu“ plochu z parcely smažu.

PARCELA: Pod Bonzetem(690-0990/5105/3

DATUM A ČAS APLIKACE: 08.09.2011

PLÁNOVANÁ APLIKACE: ☐

CÍLOVÁ PLODINA: * Pšenice setá ozimá

ZPŮSOB APLIKACE: Vlastní zařízení

TANKMIX: Ne

Odečitatelné plochy:

Typ	Šíře pásma	Výměra	Odečíst
Pásma kolem vod. útvarů	3,00 m	0,01 ha	
Ostatní odp. plocha	m	0,50 ha	

VÝMĚRA PARCELY: 2,31 ha

APLIKOVÁNO NA VÝMĚŘE: 1,81 ha

5 – Při zadávání aplikace POR v EPH mohou klikem na ikonu odečíst zadanou odpočitatelnou plochu. Výhodou zadaných odpočitatelných ploch je, že je při zadávání aplikace vidím a mohu si uvědomit, zda potřebuji snížit výměru aplikace či ne.

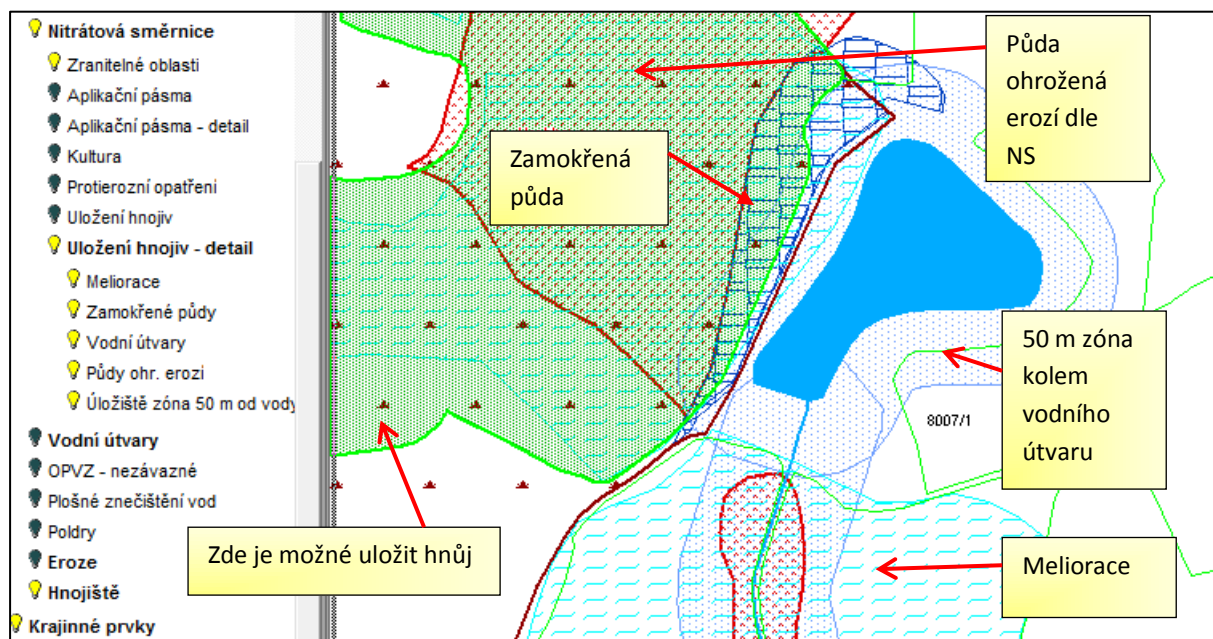
Poznámka: Pokud je na půdním bloku založeno více parcel zároveň a nejsou zakreslené, tak i když odpočitatelnou plochu zadávám k jednotlivé parcele, tak LPIS napočítává plochu za celý PB, protože zde nejsou jednotlivé parcely zakresleny. V tomto případě je pro správné načtení odpočít. plochy nutné parcely zakreslit do mapy.

5. Uložení hnojiv

- Na záložce Tisky si najdu tisk **Nitrátová směrnice souhrn**, popř. Tisk č. 2 Přehled PB/DPB s detailními údaji k aktuálnímu datu a zjistím, zda PB jsou nebo nejsou ve ZOD (*katastry spadající do zranitelné oblasti dusičnany vymezuje nařízení vlády č. 103/2003 Sb.*).
- Ve stromečku zapnu žárovku **Nitrátová směrnice**. Kliknutím na žárovku NS se automaticky rozsvítí i vrstva **Uložení hnojiv** - různě barevné kachličky označují možnost uložení tuhých statkových a organických hnojiv na PB,
 - zelená kachlička říká, že lze uložit kdekoliv na PB (v ZOD i mimo ZOD),
 - červená a fialová značí zákaz uložení (v ZOD),
 - pokud jsou kachličky označující možnost uložení hnojiv oranžové , pak se zákaz uložení vztahuje na část PB (v ZOD),
 - modrá kachlička se vyskytuje na PB mimo ZOD, kde se vyskytují omezení zakazující uložení tuhých statkových a organických hnojiv v ZOD (tj. meliorace, zamokřená půda, půda ohrožená erozí, vzdálenost od vodního útvaru do 50 m). Na těchto PB doporučujeme navrhovat hnojiště

mimo „fleky“, které se zobrazí po zapnutí vrstvy Uložení hnojiv – detail. **Rozhodující pro umístění hnojiště je však samozřejmě schválený havarijní plán.**

Abych zjistil, na kterou část a důvod zákazu na části PB, zapnu klikem vrstvu **Uložení hnojiv – detail**. Důvodem pro nevhodnost uložení na části PB může být meliorace [meliorace symbol], zamokřená půda [zamokřená půda symbol], půda ohrožená erozí [eroze symbol]. Na ploše s tímto „flekem“ nelze skladovat tuhá statková hnojiva. Dalším důvodem částečného omezení skladování je útvar povrchových vod ve vzdálenosti bližší než 50 m [50 m zóna symbol].

Havarijní plán – zpracovává, podle § 39 vodního zákona, každý, kdo

- zachází se závadnými látkami ve větším rozsahu (kapalné skupenství v celkovém množství nad 1000 l nebo v přenosných k tomu určených obalech v celkovém množství nad 2000 l, pevná závadná látka v celkovém množství nad 2000 kg) nebo

- zacházení se závadnými látkami je spojeno se zvýšeným nebezpečím pro povrchové a podzemní vody, tj. v OPVZ I a II, ochranných pásmech přírodních léčivých zdrojů, záplavových územích, na vodních tocích nebo nádržích, v blízkosti kanalizačních šachet a vpustí vyústěných do veřejné kanalizace nebo povrchových vod. (kapalné skupenství v celkovém množství nad 250 l nebo v přenosných k tomu určených obalech v celkovém množství nad 300 l, pevná závadná látka v celkovém množství nad 300 kg)

Minerální dusíkatá, statková a organická hnojiva jsou nebezpečné (závadné) látky.

Havarijní plán schvaluje místně příslušný vodoprávní úřad, který při hodnocení míst vhodných k uložení tuhých statkových a organických hnojiv vychází z omezení uvedených v LPIS. Kontrolu plnění § 39 vodního zákona provádí v rámci národních kontrol ČIŽP, tj. také kontroluje, zda je zpracován havarijní plán.

Havarijní plán kontroluje také ÚKZÚZ, a to pouze v rámci národních kontrol nitrátové směrnice v souvislosti se schválenými místy pro uložení hnoje v ZOD (§ 9 odst. 3 NV č. 103/2003 Sb.).

V rámci SMR 2 (kontroluje ÚKZÚZ) není stanovena sankce za to, že zemědělec nemá zpracovaný havarijní plán.

Jednou z možností, **jak také zjistit, zda lze tuhá statková a organická hnojiva na PB ukládat je manuální zakres hnojiště**. Podrobnou příručku k zakresu a práci s hnojištěm naleznete na www.eagri.cz na Portálu farmáře v sekci LPIS - Uživatelské příručky. Zakreslené hnojiště (i jiné sklady hnojiv) je možné kopírovat jako podklad do havarijního plánu.